

SVENSK  
FÖRFATTNINGSSAMLING

FÜR

1927

---

STOCKHOLM 1928

KUNGL. BOKTRYCKERIET. P. A. NORSTEDT & SÖNER

270024



## Nr 77.

(Rubrik och datum kun-  
göras från predikstolen.)

### Lag

### om försäkringsavtal;

*given Stockholms slott den 8 april 1927.*

Vi GUSTAF, med Guds nåde, Sveriges, Götas och Vendes Konung,  
göra veterligt: att Vi, med riksdagen<sup>1</sup>, funnit gott förordna som följer:

## I. Om försäkringsavtal i allmänhet.

### Inledande bestämmelser.

#### 1 §.

Denna lag äger tillämpning å avtal, varigenom försäkring meddelas av någon, som driver försäkringsrörelse.

Vad här stadgas äger icke tillämpning å återförsäkring eller försäkring, som meddelas av sjukkassa, ej heller å avtal, som slutes i enlighet med föreskrifterna i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring eller i lagen den 17 juni 1916 om försäkring för olycksfall i arbete.

#### 2 §.

Med försäkringsgivare förstås i denna lag den, som enligt försäkringsavtal åtagit sig att vid inträffande försäkringsfall utbetala ersättning för uppkommen skada eller, där avtalet gäller livförsäkring eller annan personförsäkring, det överenskomna försäkringsbeloppet.

Med försäkringstagare förstås den, som med försäkringsgivare ingått avtal om försäkring.

Med försäkringshavare förstås den, vars intresse är försäkrat mot inträffande skada.

#### 3 §.

Avviker försäkringsvillkor från bestämmelse i denna lag, vare det ej hinder för villkorets tillämpning, med mindre sådant i lagen angives.

Om försäkringstagarens plikt att lämna upplysningar vid avtalets slutande.

#### 4 §.

Har vid avtalets slutande försäkringstagaren svikligen uppgivit eller förtegat något förhållande, som kan antagas vara av betydelse för försäkringsgivaren,

eller har han, utan att svikligt förfarande kan anses hava förelegat, uppgivit eller förtegat något förhållande under sådana omständigheter, att det skulle strida mot tro och heder att åberopa avtalet,

vare avtalet ogiltigt, efter ty därom stadgas i lagen om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrätts område.

#### 5 §.

Kan det antagas, att försäkringstagaren vid avtalets slutande varken insett

<sup>1</sup> Riksdagens skrivelse 1927: 78.



eller bort inse, att en av honom lämnad uppgift var oriktig, vare oriktigheten utan inverkan å försäkringsgivarens ansvarighet.

Angår avtalet skadeförsäkring, äge försäkringsgivaren dock rätt att uppsäga avtalet att upphöra fjorton dagar efter uppsägningen.

## 6 §.

Har i annat fall än i 4 och 5 §§ avses försäkringstagaren lämnat oriktig uppgift, och kan det antagas, att försäkringsgivaren med kännedom om rätta förhållandet över huvud icke skulle meddelat försäkring, vare denne fri från ansvarighet.

Kan det antagas, att försäkringsgivaren väl skulle hava meddelat försäkring men i avseende å premie eller eljest uppställt andra villkor än i avtalet upptagits, vare hans ansvarighet begränsad till vad i betraktande härav svarar mot den utfästa premien. Har försäkringsgivaren icke tagit återförsäkring såsom eljest skulle hava skett, skall hans ansvarighet därefter lämpas.

Angår avtalet sjöförsäkring eller annan transportförsäkring gälle, i stället för vad i andra stycket stadgats, att försäkringsgivaren för inträffat försäkringsfall svarar endast i den mån det visas, att det oriktigt uppgivna förhållandet varit utan betydelse för försäkringsfallets inträffande eller skadans omfattning.

## 7 §.

Har försäkringstagaren underlåtit att uppgiva en av honom känd omständighet, vars betydelse han insett eller bort inse, och kan förtigandet tillräknas honom såsom vårdslöshet, äge vad i 6 § är för där avsett fall stadgat motsvarande tillämpning.

I andra fall än nu sagts vare försäkringstagarens underlåtenhet att lämna uppgift utan inverkan å försäkringsgivarens ansvarighet.

## 8 §.

Får försäkringsgivaren kännedom om att sådant fall är för handen som i 5 § andra stycket, 6 § eller 7 § första stycket avses, och giver han ej utan oskäligt uppehåll försäkringstagaren meddelande, att och i vad mån han vill bliva från ansvarighet fri, må sådan befrielse ej vidare av honom påkallas.

## 9 §.

Oriktig uppgift eller förtigande vare utan inverkan å försäkringsgivarens ansvarighet, där han ägt eller bort äga kännedom om rätta förhållandet, så ock där den omständighet uppgiften eller förtigandet avsåg var utan betydelse för försäkringsgivaren eller efter avtalets slutande upphört att äga betydelse för honom.

## 10 §.

Förbehåll, som strider mot 5 §, 7 § andra stycket, 8 eller 9 §, må ej av försäkringsgivaren åberopas.

Har förbehåll träffats, att oriktig uppgift, som lämnats av annan än försäkringstagaren eller intagits i försäkringsbrevet, skall utöva inverkan å försäkringsgivarens ansvarighet, äge denne dock icke i något fall göra gällande annan påföljd än som skolat inträda, om uppgiften lämnats av försäkringstagaren.

## Om tiden för ansvarighetens inträdande.

## 11 §.

Är försäkringsavtal slutet utan att däri bestämts, vid vilken tid försäkringsgivarens ansvarighet börjar, skall den anses hava inträtt vid den tidpunkt, då försäkringsgivaren eller försäkringstagaren avsänt antagande svar å den andres anbud.

Saknas utredning om tidpunkten för svarets avsändande, skall det antagas vara avsänt klockan tolv på dagen.



## Om premien.

## 12 §.

Är ej tid utsatt för premiens gäldande, skall den erläggas utan uppskov. Angår avtalet flera premieperioder, skall premie för varje senare period erläggas å periodens första dag. Lag samma vare, där i följd av underlåten uppsägning avtalet kommit att gälla för flera perioder än det från början omfattade.

## 13 §.

Erlägges ej premien i rätt tid, stände försäkringsgivaren fritt att uppsäga avtalet till upphörande efter tre dagar. Förbehåll om kortare uppsägningstid må ej av försäkringsgivaren åberopas.

## 14 §.

Förbehåll, varigenom inträdet av försäkringsgivarens ansvarighet gjorts beroende av premies betalning eller försäkringsbrevs utlämnande, må ej åberopas, med mindre dröjsmål med premiens erläggande ägt rum.

Har förbehåll träffats, att underlåtenhet att erlagga premie för en senare period skall medföra upphörande av försäkringsgivarens ansvarighet, må sådan påföljd dock ej inträda, innan en vecka förflutit efter det försäkringsgivaren givit försäkringstagaren meddelande med erinran om premiens förfallodag. Vad sålunda stadgats äge ej tillämpning å premie, som förfaller innan två månader förflutit från det föregående premie skolat betalas.

## 15 §.

Vill försäkringsgivare, som till följd av försäkringstagarens underlåtenhet att erlagga premie är jämlikt förbehåll i avtalet fri från ansvarighet, anhängiggöra talan för premiens utkrävande, skall det ske inom tre månader från förfallodagen, med mindre avtalet dessförinnan upphört att gälla. Underlåtes det, have han förlorat sin talan. Förbehåll, som strider mot vad nu är sagt, må ej av försäkringsgivaren åberopas.

## 16 §.

Varder försäkringsavtal jämlikt bestämmelse i denna lag av försäkringsgivaren uppsagt att upphöra före den överenskomna tidens utgång, äge försäkringsgivaren åtnjuta den premie, som skulle hava utgått, där avtalet slutits för den tilländalupna tiden.

Upphör avtalet av annan anledning att gälla, äge försäkringsgivaren av premien åtnjuta endast så stor del, som belöper å tilländalupen del av försäkringstiden.

## 17 §.

Vad i 13 § stadgas äge ej tillämpning å försäkringsavtal, för vilka enligt lag regler om påföljd därav, att premie ej erlägges, skola finnas i särskilda för försäkringsgivarens verksamhet stadfästa grunder.

Ej heller skall vad i 16 § är stadgat äga tillämpning, då i sådana grunder skola meddelas bestämmelser om den rätt, som må tillkomma försäkringstagaren, därest försäkring upphör i förtid.

## Om försäkringsfall, som framkallats uppsåtligen eller genom vårdslöshet.

## 18 §.

Försäkringsgivaren vare fri från ansvarighet gent emot den, som uppsåtligen framkallat försäkringsfallet.

Gäller avtalet annan försäkring än livförsäkring, vare lag samma, där försäkringsfallet framkallats genom grov vårdslöshet.

## 19 §.

Var den, som framkallat försäkringsfallet på sätt i 18 § sägs, i sådan ålder



eller i sådant sinnestillstånd som utesluter tillräknelighet för brott, äge vad i nämnda paragraf sägs ej tillämpning.

Lag samma vare, där den handling, som framkallat försäkringsfallet, företagits i syfte att förekomma skada å person eller egendom under sådana omständigheter, att åtgärden kan anses försvarlig.

#### 20 §.

Har försäkringsfallet framkallats genom vårdslöshet, som icke kan betecknas såsom grov, vare det utan inverkan å försäkringsgivarens ansvarighet.

**Vad den har att iakttaga, som vill framställa anspråk på grund av inträffat försäkringsfall.**

#### 21 §.

Den, som vill hos försäkringsgivaren framställa anspråk på grund av inträffat försäkringsfall, skall utan uppskov giva honom meddelande om försäkringsfallet. Försummas det, och kan det antagas, att försummelsen länt försäkringsgivaren till men, vare denne i mån därav berättigad till skäligt avdrag å försäkringsbelopp, som eljest bort utgå, eller till fullständig befrielse från ansvarighet.

Lag samma vare, där enligt avtalet meddelande om händelse, som kan medföra försäkringsfall, skall givas innan försäkringsfall inträffat, men sådant meddelande ej äger rum.

Förbehåll, enligt vilket underlåtenhet att giva försäkringsgivaren sådant meddelande, som här avses, skulle medföra, att försäkringsgivarens ansvarighet inskränkes utöver vad nu är sagt, må ej av försäkringsgivaren åberopas.

#### 22 §.

Den, som gör gällande anspråk på grund av inträffat försäkringsfall, åligger att för utredning av fråga, som är av betydelse för bedömande av försäkringsfallet och försäkringsgivarens ansvarighet, tillhandahålla denne handling, som finnes tillgänglig, och tillhandagå med andra upplysningar, som stå till buds. För försummelse härav vare påföljd som i 21 § första stycket sägs.

#### 23 §.

Har förbehåll träffats, att den, som efter inträffat försäkringsfall svikligen uppgivit, förtegat eller fördolt något förhållande av betydelse för försäkringsfallets bedömande, skall vara förlustig rätt, som eljest på grund av försäkringsfallet skolat tillkomma honom, må, utan hinder av förbehållet, med beaktande av de omständigheter, under vilka det svikliga förfarandet ägt rum, kunna bestämmas, att försäkringsbeloppet eller någon del därav bör gäldas.

Förbehåll, enligt vilket oriktig uppgift eller underlåtenhet att lämna uppgift eller att tillhandagå med utredning skulle, i fall då förfarandet ej varit svikligt, *utöva inverkan å försäkringsgivarens ansvarighet i vidare mån än som följer av 22 §*, må ej av denne åberopas.

**Om tiden för fullgörande av försäkringsgivarens betalningsskyldighet.**

#### 24 §.

Är ej tid utsatt för fullgörande av försäkringsgivarens betalningsskyldighet i anledning av inträffat försäkringsfall, skall den fullgöras en månad efter det meddelande om försäkringsfallet kommit honom till handa; dock må betalning, i den mån den är beroende av utredning som i 22 § sägs, icke krävas förrän fjorton dagar förflutit efter det sådana utredning förebragts.

Förbehåll, varigenom tiden för betalningen gjorts beroende av något försäkringsgivarens beslut eller därav att betalningsskyldighet blivit genom lagadom ålagd försäkringsgivaren, må ej av denne åberopas.



## Om försäkringsgivarens regressrätt.

## 25 §.

Har i följd av skadeförsäkring försäkringsgivaren i ersättning för skada utgivit belopp, som försäkringshavaren ägt rätt att såsom skadestånd utkräva av annan, inträde försäkringsgivaren i rätten mot den andre, där denne uppsätligen eller genom grov vårdslöshet framkallat försäkringsfallet eller ock enligt lag är skyldig att utgiva skadestånd evad han är till skadan vållande eller icke.

Belopp, som utgivits i anledning av liv-, olycksfalls- eller sjukförsäkring, äge försäkringsgivaren ej återkräva av den, som framkallat försäkringsfallet eller eljest i anledning därav är pliktig att gälda skadestånd; dock att, där i avtal om olycksfalls- eller sjukförsäkring försäkringsgivaren förbundit sig att för sjukvårdskostnader eller andra utgifter och förluster, som olycksfallet eller sjukdomen medfört, utgiva ersättning med verkliga beloppet av utgifterna eller förlusterna, vad sålunda av försäkringsgivaren utgivits må återkrävas, efter ty i första stycket är stadgat.

## Om verkan av försäkringsgivarens eller försäkringstagarens obestånd m. m.

## 26 §.

*1 mom.* Där försäkringsgivaren försättes i konkurs, förfalle försäkringsavtalet tre månader därefter. Vill försäkringstagaren före utgången av sagda tid uppsäga avtalet, vare han därtill berättigad. Inträffar under konkurs försäkringsfall, innan avtalet upphört att gälla, njutes för fordran, som därigenom uppkommer, betalningsrätt i konkursen.

Vad sålunda är stadgat skall icke äga tillämpning, då vid livförsäkringsbolags eller annan försäkringsanstalts konkurs särskild administration för tillvaratagande av försäkringstagarens rätt enligt lag skall inträda; och gälle i fråga om försäkring, som meddelats av understödsförening, vad därom är i lag särskilt stadgat.

*2 mom.* Finnes försäkringsgivaren vid utmätning sakna tillgång att betala sin gäld,

eller inställer han sina betalningar, eller kommer han eljest på sådant obestånd, att det måste antagas, att han ej kan rätteligen fullgöra vad honom enligt avtalet åligger, vare försäkringstagaren berättigad att uppsäga avtalet, där ej ofördröjligen efter anmaning betryggande säkerhet ställes för dess fullgörande.

*3 mom.* Då, enligt vad i denna paragraf är sagt, försäkringsavtal upphör att gälla, vare försäkringstagare eller annan, som genom försäkringens upphörande lider skada, berättigad till ersättning därför.

## 27 §.

Upphör försäkringsgivarens rätt att här i riket driva försäkringsrörelse, äge försäkringstagaren uppsäga avtalet; och skall vad i 26 § 3 mom. är stadgat äga motsvarande tillämpning.

Har försäkringsgivaren trätt i likvidation, skall vad i 26 § 1 och 3 mom. stadgas äga motsvarande tillämpning; dock att avtalet förfaller först ett år efter likvidationens början.

## 28 §.

Ej må försäkringsgivaren åberopa förbehåll, enligt vilket försäkringen skall upphöra i händelse försäkringstagaren försättes i konkurs eller eljest kommer på obestånd; dock äge i avtal om skadeförsäkring försäkringsgivaren förbehålla sig rätt att uppsäga avtalet med fjorton dagars uppsägningstid.



**Om preskription.****29 §.**

Den, som vill bevaka fordringsrätt på grund av försäkringsavtal, skall i laga ordning anhängiggöra sin talan inom tre år från det han fick kännedom om att fordringen kunde göras gällande samt i varje fall inom tio år från det sådant tidigast kunnat ske. Underlåtes det, vare fordringsägaren sin rätt förlustig. Har sådan fordran kommit under dispaschörs behandling, vare så ansett som om den blivit genom talan bevakad.

**30 §.**

Har försäkringsgivaren träffat förbehåll, enligt vilket fordringsägaren skulle, vid påföljd av rättsförlust, anhängiggöra sin talan tidigare än i 29 § är sagt, må sådan påföljd ej göras gällande, med mindre försäkringsgivaren skriftligen förelagt fordringsägaren att inom viss tid, ej understigande sex månader från delfäendet, anhängiggöra sin talan samt fordringsägaren den tid försuttit.

Förbehåll, att försäkringsgivarens ansvarighet för inträffat försäkringsfall skall vara beroende av att den, som äger fordran på grund av försäkringsfallet, giver försäkringsgivaren sitt anspråk till känna inom viss tid, må ej åberopas gent emot fordringsägare, som framställt anspråk inom sex månader från det han fått kännedom om sin fordran.

**Om förbehåll angående avtals förlängning.****31 §.**

Har förbehåll träffats, att avtal om försäkring för viss tid skall, där uppsägning ej sker, anses förlängt för tid, som överstiger ett år, må det förbehåll ej åberopas av försäkringsgivaren, med mindre han senast en månad före utgången av den tid, inom vilken uppsägning skall ske, givit försäkringstagaren meddelande, som innefattar erinran om förbehållet.

**Om förhandling med försäkringsgivaren.****32 §.**

Har försäkringsgivaren träffat förbehåll om skyldighet för den, som skall förhandla med honom, att personligen tillstädeskomma vid sådan förhandling, må ej det förbehåll göras gällande, där dess tillämpning skulle medföra oskälig kostnad eller svårighet.

**Om vissa meddelanden enligt denna lag.****33 §.**

Är sådant meddelande, som avses i 8, 14, 21, 31, 46 eller 48 §, inlämnat för befordran med post eller telegraf eller eljest på ändamålsenligt sätt avsänt, och varder det försenat eller kommer det icke fram, må ej den omständighet föranleda, att avsändaren förlorat talan eller rättighet.

**Om ogiltighet av försäkringsvillkor, som leder till uppenbar obillighet.****34 §.**

Skulle försäkringsvillkor, som avviker från denna lag, i något fall leda till uppenbar obillighet, må det, ändå att vad om avtal i allmänhet gäller ej föranleder därtill, kunna jämkas eller lämnas utan avseende, där sådant kan anses överensstämmande med en god försäkringspraxis.



## II. Om skadeförsäkring.

### A. Allmänna bestämmelser.

#### Om skadeförsäkrings föremål.

##### 35 §.

Till föremål för skadeförsäkring må göras varje lagligt intresse, som kan uppskattas i penningar. Försäkringen må avse försäkringstagarens eller tredje mans intresse.

#### Om försäkringsvärdet.

##### 36 §.

Har försäkring tagits å gods utan angivande av det intresse, som är föremål för försäkringen, skall denna antagas avse sådant intresse, som är beroende av att värdet av själva godset icke minskas eller går förlorat, men icke annat intresse, som är förknippat med godset, såsom att hinder icke möter för dess användning under viss tid eller på beräknat sätt.

##### 37 §.

Värdet å gods, som skadats eller förstörts, skall, med undantag som i 38 och 75 §§ sägs, anses motsvara vad det omedelbart före försäkringsfallet skulle hava kostat att få godset ersatt med nytt gods av samma slag efter avdrag av vad godset kan hava förlorat i värde genom ålder och bruk, nedsatt användbarhet eller annan omständighet.

Vid beräkning av ersättning för skada å byggnad, som blivit av försäkringshavaren iståndsatt eller återuppförd, må avdraget ej avse annat än skillnaden mellan nytt och gammalt.

##### 38 §.

Varor, som av en yrkesidkare tillverkats eller anskaffats för att försälgas, skola uppskattas till det pris, som de kunna antagas hava bort inbringa, om han omedelbart före försäkringsfallet sålt dem till annan för försäljning i rörelse av samma slag. Vid uppskattningen skall alltså hänsyn tagas till undgången försäljningskostnad eller handelsrisk, uppkommen räntevinst eller annan dylik besparing.

##### 39 §.

Ej vare försäkringsgivaren pliktig att såsom ersättning för inträffad skada utgiva större belopp än som erfordras för förlustens täckande, ändå att överenskommet försäkringsbelopp är större.

Innebär avtalet, att om skada timar, den skall ersättas efter visst angivet värde å gods, vara försäkring tagits, eller att ersättning eljest skall utgå efter grund, som icke finnes i denna lag stadgad, vare överenskommelsen bindande för försäkringsgivaren, så vitt han icke gitter visa, att med tillämpning därav ersättningen komme att uppgå till väsentligt högre belopp än som erfordras för förlustens täckande.

#### Om underförsäkring.

##### 40 §.

Finnes försäkringsbeloppet understiga det försäkrade intressets värde, vare försäkringsgivaren, där ej annat framgår av omständigheterna, ansvarig allenast för så stor del av inträffad skada, som svarar mot förhållandet mellan försäkringsbeloppet och sagda värde.





**Om dubbelförsäkring.**

## 41 §.

Är samma intresse försäkrat hos flera försäkringsgivare mot samma fara, vare envar försäkringsgivare gent emot försäkringshavaren ansvarig såsom vore han ensam försäkringsgivare.

## 42 §.

Äro flera försäkringsgivare ansvariga för skada, och överstiger summan av de särskilda ansvarighetsbeloppen den ersättning, som i det hela tillkommer försäkringshavaren, varde ansvarigheten försäkringsgivarna emellan fördelad efter förhållandet mellan ansvarighetsbeloppen. Uppkommer brist hos någon, skall den fördelas å de övriga efter det förhållande här ovan är sagt.

## 43 §.

Har förbehåll träffats, enligt vilket försäkringsgivaren skulle vara helt eller delvis fri från ansvarighet såframt samma intresse är eller varder försäkrat jämväl hos annan försäkringsgivare, äge försäkringshavaren likväl rätt till ersättning för inträffad skada i den mån han icke på grund av annan försäkring kan utfå sådan ersättning. Hava flera försäkringsgivare meddelat försäkring av samma intresse, och har envar av dem betingat sig ansvarsfrihet såsom nyss är nämnt, vare, utan hinder därav, envar ansvarig i förhållande till det belopp, för vilket han skolat svara om försäkringen varit meddelad av honom allena; yppas brist hos någon av försäkringsgivarna, vare de övriga efter nyssnämnda förhållande ansvariga för bristen.

Slutes försäkringsavtal sålunda, att icke blott ansvarigheten utan även rätten till premie är beroende av att annan försäkring ej är meddelad, äge stadgandena i första stycket ej tillämpning.

Utan hinder av stadgandena i första stycket stånde försäkringsgivaren öppet att göra sin ansvarighet beroende av att det intresse försäkringen avser hålles till viss del oförsäkrat.

## 44 §.

Försäkringshavare, som hos försäkringsgivaren framställer anspråk i anledning av inträffat försäkringsfall, vare pliktig att på anmaning av försäkringsgivaren lämna uppgift å försäkring, varigenom samma intresse må hava försäkrats av annan försäkringsgivare. Försummas det, och kan försummelsen anses hava länt försäkringsgivaren till men, vare denne i mån därav berättigad till skäligt avdrag å ersättningsbeloppet eller till fullständig befrielse från ansvarighet.

Innehåller försäkringsavtal förbehåll, enligt vilket anmälan om försäkring hos annan försäkringsgivare skall göras i annat fall än i första styckets sägs, må avtalet ej av försäkringsgivaren åberopas, så vitt däri är utsatt annan påföljd för underlåtenhet än som i första stycket är för där avsett fall stadgad.

**Om fareökning.**

## 45 §.

Varder faran ökad genom en med försäkringshavarens vilja tillkommen ändring i förhållande, varom uppgift intagits i försäkringsbrevet eller som försäkringstagaren vid avtalets slutande uppgivit för försäkringsgivaren, och är ej ökningen av sådan beskaffenhet, att försäkringsgivaren måste anses hava tagit den i beräkning, vare denne fri från ansvarighet, där det kan antagas, att han, om det genom ändringen uppkomna förhållandet förefunnits vid avtalets slutande, över huvud ej skulle hava meddelat försäkring.

Kan det antagas, att försäkringsgivaren väl skulle hava meddelat försäkring men i avseende å premie eller eljest uppställt andra villkor än i avtalet upptagits, vare hans ansvarighet begränsad till vad i betraktande härav sva-



rar mot den utfästa premien. Har försäkringsgivaren icke tagit återförsäkring såsom eljest skulle hava skett, skall hans ansvarighet därefter lämpas.

Angår avtalet sjöförsäkring eller annan transportförsäkring, gälle, i stället för vad i andra stycket stadgas, att försäkringsgivaren för inträffat försäkringsfall svarar endast i den mån det visas, att farans ökning varit utan betydelse för försäkringsfallets inträffande eller skadans omfattning.

46 §.

Har faran ökats genom en utan försäkringshavarens vilja tillkommen ändring i sådant förhållande, som i 45 § avses, och har försäkringshavaren utan skäl原因 anledning underlåtit att giva försäkringsgivaren meddelande därom, vare lag som där sägs.

47 §.

Ökas faran såsom i 45 eller 46 § sägs, äge försäkringsgivaren rätt att uppsäga avtalet att upphöra fjorton dagar efter uppsägningen.

48 §.

Får försäkringsgivaren kännedom därom att faran ökats, och giver han ej utan oskäligt uppehåll försäkringshavaren meddelande, att och i vilken omfattning han vill bliva från ansvarighet fri, må sådan befrielse ej vidare av honom påkallas.

49 §.

Ökning av faran vare utan inverkan å försäkringsgivarens ansvarighet, där förhållande, vari ändring ägt rum, blivit återställt eller farans ökning eljest upphört att vara av betydelse.

Lag samma vare, där åtgärd, som medfört ökningen, haft till ändamål att förekomma skada å person eller egendom samt företagits under sådana omständigheter, att åtgärden måste anses försvarlig.

50 §.

Ej må försäkringsgivaren åberopa förbehåll, enligt vilket ökning av faran skall verka rubbning i hans ansvarighet i andra fall eller i annan omfattning än i 45—49 §§ sägs. I fråga om bestämmelserna i 45 § andra och tredje stycket gälle dock, att vardera kan genom förbehåll göras tillämplig i stället för den andra.

Utän hinder av vad sålunda stadgats må i avtal om försäkring å gods träffas förbehåll, att om försäkringen gäller till förmån för tredje man och godset finnes i försäkringstagarens besittning, åtgärd eller underlåtenhet av denne skall hava samma verkan som åtgärd eller underlåtenhet av försäkringshavaren.

#### Om säkerhetsföreskrifter.

51 §.

Åsidosättes viss i försäkringsavtalet meddelad föreskrift, vars iakttagande är ägnat att förebygga eller begränsa skada, vare försäkringsgivaren ersättningsskyldig endast om och i den mån skadan, efter vad antagas må, skulle hava inträffat även om föreskriften blivit iakttagen. Framgår av omständigheterna, att underlåtenheten icke kan läggas den till last, som haft att tillse, att föreskriften iaktogs, vare den utan inverkan å försäkringsgivarens ersättningsskyldighet.

Är anledning att befara, att säkerhetsföreskrift jämväl i framtiden kommer att åsidosättas, äge försäkringsgivaren uppsäga avtalet att upphöra fjorton dagar efter uppsägningen.

Förbehåll, att försäkringsgivaren, där meddelad föreskrift ej iakttages, skall vara fri från ersättningsskyldighet i vidare mån än förut i denna paragraf är sagt, må ej av honom åberopas.



## Om åtgärder till avvärjande av skada.

## 52 §.

Då försäkringsfall inträffar eller kan befaras vara omedelbart förestående, åligger det försäkringshavaren att efter förmåga sörja för avvärjande och minskning av skadan samt att, där ersättningsskyldighet åligger tredje man, vidtaga erforderliga åtgärder för bevarande av försäkringsgivarens rätt mot denne. Föreskrift, som försäkringsgivaren i sådant avseende meddelar, har försäkringshavaren att så vitt möjligt efterkomma.

Åsidosätter försäkringshavaren uppsåtligen eller genom grov vårdslöshet vad honom sålunda åligger, och kan det antagas, att åsidosättandet länt försäkringsgivaren till men, vare denne i mån därav berättigad till skäligt avdrag å ersättningsbelopp, som eljest bort utgå, eller till fullständig befrielse från ersättningsskyldighet. Förbehåll, enligt vilket underlåtenhet som nu är sagd skulle hava inverkan i annat fall eller i vidare mån än här stadgas, må ej åberopas av försäkringsgivaren.

## 53 §.

Har försäkringshavaren för åtgärd, som i 52 § avses, fått vidkännas utgift eller annan uppoffring, som efter omständigheterna är att anse såsom skäligen, vare försäkringsgivaren skyldig att ersätta sådan kostnad, ändå att försäkringsbeloppet därigenom överskrides.

Föreligger underförsäkring, skall vad i 40 § föreskrives äga motsvarande tillämpning å kostnad, som här avses.

Vad sålunda stadgats skall icke gälla i fråga om kreatursförsäkring.

## Om försäkring av tredje mans intresse.

## 54 §.

Har försäkring tagits å gods utan angivande av det intresse försäkringen avser, skall försäkringen, där ej annat framgår av omständigheterna, anses gälla till förmån för envar, som, i egenskap av ägare, panthavare eller innehavare av annan rättighet till godset eller emedan han i anledning av avtal om godset står faran för detta, har intresse av att dess värde icke minskas eller går förlorat. I fråga om sjöpanträtt skall vad sålunda stadgats äga tillämpning endast om panträtten är förbunden med personlig fordran hos pantens ägare.

Är förbehåll träffat, enligt vilket försäkringen skall upphöra i händelse äganderätten till godset övergår å annan, vare ny ägare dock, där försäkringsfall inträffar inom fjorton dagar, berättigad till ersättning för liden skada, i den mån han icke på grund av försäkring, som han själv tagit, äger rätt till gottgörelse för skadan. Vad sålunda stadgats skall icke äga tillämpning i fråga om sjöförsäkring å fartyg eller kreatursförsäkring.

## 55 §.

Har någon erhållit försäkring å personlig lösegendom, skall försäkringen, så vitt ej annat framgår av omständigheterna, anses omfatta jämväl egendom, som tillhör hans make eller hos honom mantalsskrivet barn eller annan av hans husfolk.

## 56 §.

Gäller försäkring till förmån för tredje man, äge försäkringstagaren likväl, såframt ej annat kan anses vara avtalat mellan honom och tredje mannen eller eljest följer av särskilt rättsförhållande mellan dem, rätt att med försäkringsgivaren träffa avgörande om försäkringens ändring eller upphörande, så ock att mottaga uppsägning eller annat meddelande rörande försäkringen.

Skulle försäkringstagaren sakna den rätt nu är sagd, vare åtgärd, som av honom eller mot honom vidtages, likväl gällande mot tredje mannen, utan



så är att försäkringsgivaren insett eller bort inse rätta förhållandet. Rörer avtalet sjöförsäkring eller annan transportförsäkring å varor, å vilka utfärdats konnossement eller fraktsedelsdubblett, vare åtgärden gällande mot tredje mannen endast såframt försäkringstagaren företer försäkringsbrevet för erforderlig anteckning om åtgärden.

## 57 §.

Då försäkringsfall inträffat, äge tredje man, till vars förmån försäkringen gäller, rätt till utfallande ersättningsbelopp, ändå att försäkringstagaren ej före försäkringsfallet underrättat honom om försäkringen.

Försäkringstagaren äge dock förhandla med försäkringsgivaren och uppbära ersättningsbeloppet, såframt icke tredje mannen är i avtalet namngiven eller eljest bestämt utmärkt eller han anmält sig vilja själv bevaka sin rätt. Rörer avtalet sjöförsäkring eller annan transportförsäkring å varor, å vilka utfärdats konnossement eller fraktsedelsdubblett, äge försäkringstagaren den behörighet nu är sagd endast såframt han företer försäkringsbrevet för erforderlig anteckning om åtgärden.

## 58 §.

Gäller försäkring å gods till förmån för någon, som till säkerhet för fordran har panträtt i godset, äge han, ändå att fordringen ej är till betalning förfallen, framför ägaren rätt att ur utfallande ersättningsbelopp utfå sin fordran, såvida icke ägaren genom att avhjälpa skadan eller på annat sätt bereder panthavaren samma säkerhet som han ägt före försäkringsfallet. Lag samma vare, där försäkringen gäller till förmån för någon, som har rätt att kvarhålla godset till säkerhet för förfallen fordran.

Ersättningsbelopp för gods, som är utmätt, skall, om borgenären det yrkar, utgivas till utmätningsmannen. Avser ersättningsbeloppet gods, som satts i kvarstad eller under skingringsförbud, skall beloppet, där part det äskar, utgivas till överexekutor; och har denne att med beloppet förfara på sätt i 186 § utsökningslagen är för där avsett fall stadgat.

I fråga om rätt för vissa innehavare av inteckning i fast egendom, tomt-rätt eller vattenfallsrätt att njuta betalning ur brandskadeersättning gälle, i stället för föreskrifterna i 56 och 57 §§ samt första och andra styckena i förevarande paragraf, vad som finnes stadgat i 86—88 §§ samt i särskild lag.

## B. Om transportförsäkring.

### 1. Om sjöförsäkring.

## 59 §.

Med sjöförsäkring förstås i denna lag försäkring mot fara, för vilken det försäkrade intresset utsättes under sjötransport. Omfattar försäkring jämte sjöfara tillika annan fara, den där står i samband med transporten, vare försäkringen i sin helhet att anse såsom sjöförsäkring.

Hänför sig försäkring till fartyg, som är upplagt eller befinner sig å slip eller i docka eller eljest är stillaliggande, eller till varor i sådant fartyg, den försäkring skall ock såsom sjöförsäkring anses.

## 60 §.

Sjöförsäkring omfattar, där ej i lag eller avtalet särskilt undantag gjorts, varje slag av fara, för vilken det försäkrade intresset utsättes.

## 61 §.

För den ersättningsskyldighet, som kan komma att åligga försäkringshavaren gent emot tredje man, vare försäkringsgivaren ansvarig i det fall, att fartyg eller frakt häftar för ersättning för skada, som uppkommit genom fartygs sammanstötning eller genom händelse, som enligt 223 a § sjölagen skall anses lika med sådan sammanstötning.



Föreligger underförsäkring, skall vad i 40 § stadgas äga tillämpning å ersättning, som här avses.

## 62 §.

Försäkringsgivaren vare ej skyldig att ersätta skada, som är en följd endast av slitning, ålder eller röta eller som åkommit varor på grund av deras bristfälliga inpackning eller deras egen beskaffenhet, såsom när spannmål sammanbrinner, flytande varor avdunsta eller utläka, frukt eller annat födoämne ruttar eller kreatur dör.

## 63 §.

Avser försäkring redarens intresse, och uppkommer skada därav, att fartyget, när det senast avgick från hamn, icke var i sjövärdigt skick eller behörigen utrustat och bemannat eller försvarligen lastat eller försett med erforderliga skeppshandlingar, den skada vare försäkringsgivaren endast i det fall skyldig att ersätta, att varken redaren eller befälhavaren skäligen kan antagas hava insett eller bort inse, att bristen förefanns.

## 64 §.

Har utredning av gemensamt haveri ägt rum i vederbörlig ordning, skall det bidrag till haveriet, som enligt utredningen belöper å försäkrat intresse, ersättas av försäkringsgivaren.

Föreligger underförsäkring, skall vad i 40 § stadgas äga tillämpning å bidrag, som här avses.

## 65 §.

Har i befraktningsavtal stadgats, att utredning av gemensamt haveri skall äga rum efter bestämmelser, som avvika från vad i lag föreskrivits, och stå bestämmelserna i överensstämmelse med internationell eller här i landet rådande sedvänja, äge försäkringsgivaren ej till befrielse från ansvarighet åberopa, att bestämmelserna vunnit tillämpning.

## 66 §.

Utan hinder därav, att skada såsom hänförlig till gemensamt haveri skall helt eller delvis ersättas av deltagare i haveriet, äge försäkringshavaren att av försäkringsgivaren kräva den ersättning för skadan, som enligt försäkringsavtalet kan ifrågakomma.

Utbetalar försäkringsgivaren sådan ersättning, inträder han i försäkringshavarens rätt gent emot annan deltagare i haveriet, dock, där underförsäkring föreligger, endast till så stor del som svarar mot förhållandet mellan försäkringsbeloppet och försäkringsvärdet.

## 67 §.

Varder transport, som enligt försäkringsavtalet skall äga rum med visst fartyg, verkställd med annat fartyg, vare försäkringsgivaren fri från ansvarighet, där antagas må, att försäkringsgivaren med kännedom om förändringen skulle hava helt eller delvis avhållit sig från försäkringens meddelande eller betingat sig högre premie eller andra villkor eller ock tagit återförsäkring för belopp, som nu ej återförsäkrats.

Sker förändringen efter det transporten börjat, vare försäkringsgivaren likväl ansvarig för inträffande försäkringsfall, där förändringen skett utan försäkringshavarens samtycke eller måst företagas i anledning av en händelse, som försäkringen omfattar.

## 68 §.

Har under transport skett avvikelse från väg eller farvatten, som i avtalet angivits eller måste antagas vara förutsatt, upphøre försäkringsgivarens ansvarighet, med mindre avvikelsen företagits utan försäkringshavarens samtycke.

Vad nu är sagt skall icke äga tillämpning i fråga om avvikelse, som måst företagas med anledning av en av försäkringen omfattad händelse eller skett



i syfte att förekomma skada å person eller egendom under sådana omständigheter, att åtgärden kan anses försvarlig; dock vare försäkringsgivaren, där ej fartyget så snart ske kan återföres till rätt väg eller överenskommet farvatten, fri från ansvarighet för skada, som i ty fall inträffar.

Har försäkringsgivarens ansvarighet upphört efter ty nu är sagt, men återföres fartyget till rätt väg eller överenskommet farvatten, svare han för försäkringsfall, som därefter inträffar, dock endast i den mån avvikelser varit utan betydelse för försäkringsfallets inträffande eller skadans omfattning.

## 69 §.

Då fartyg eller redaren tillhörig last genom bärgning av annat fartyg eller ombordvarande gods lidit skada, mot vilken försäkring tagits, vare försäkringsgivaren icke pliktig att ersätta skadan, i den mån den måste anses gottgjord genom bärgarlön.

## 70 §.

Där i följd av händelse, som försäkringen omfattar, fartyg genom sjunkning, strandning eller annorledes kommit i sådant läge, att det ej kan för rimlig kostnad bärgas, eller ock så skadats, att det icke kan för rimlig kostnad göras för sitt ändamål användbart, äge försäkringshavaren samma rätt till ersättning som om total förlust inträffat.

Lag samma vare, där i följd av händelse, som försäkringen omfattar, varor kommit i sådant läge eller lidit sådan skada, som här förut avses, eller blivit upplagda å plats, från vilken de icke kunna avhämtas inom rimlig tid och för rimlig kostnad.

## 71 §.

Har all underrättelse om fartyg uteblivit under tre gånger så lång tid som kan antagas i allmänhet åtgå för fartygets resa från den ort, där det sist avhördes, till närmaste bestämmelseort, dock under minst tre månader, eller har fartyget övergivits av besättningen och icke inom tre månader därefter kommit till rätta, då äge försäkringshavaren samma rätt till ersättning som om total förlust inträffat.

Vad sålunda stadgats gälle jämväl ombordvarande gods, där varken fartyget eller godset kommit till rätta inom tid som nu sagts.

## 72 §.

Där fartyg eller varor av främmande makt lagts under embargo eller uppbbringats eller anhållits genom annan dylik åtgärd och frigivning ej skett inom sex månader efter åtgärdens vidtagande, äge försäkringshavaren samma rätt till ersättning som om total förlust inträffat. Vill försäkringshavaren begagna den rätt, give han det försäkringsgivaren till känna inom tre månader efter det han måste antagas hava erhållit kännedom om de omständigheter, å vilka rätten grundas; sker det ej, vare han rätten förlustig.

## 73 §.

Utbetalar försäkringsgivaren ersättning för total förlust, och finnes av vad som sålunda ersättes något i behåll, inträde försäkringsgivaren i försäkringshavarens rätt därtill; och åligge förty försäkringshavaren att hålla försäkringsgivaren till handa alla för försäkringshavaren tillgängliga handlingar rörande rätten till det, som finnes i behåll.

Föreligger underförsäkring, äge försäkringsgivaren dock ej rätt till större andel i det, som finnes i behåll, än som svarar emot förhållandet mellan försäkringsbeloppet och försäkringsvärdet.

## 74 §.

Har under försäkringstiden haveri inträffat flera gånger, ersätte försäkringsgivaren skadan, ändå att ersättningsbeloppen sammanlagda överstiga försäkringsbeloppet.

När skada timat, äge försäkringsgivaren befria sig från vidare ansvarighet



genom att utbetala hela försäkringsbeloppet och ersätta utgift eller annan skälig uppoffring, som försäkringshavaren för avvärjande eller minskning av skadan fått vidkännas, innan han fått kännedom om att försäkringsgivaren vill utöva den rätt som nu sagts. I fall, som här avses, skall vad i 73 § är stadgat icke äga tillämpning.

## 75 §.

Värdet av handelsvaror, å vilka försäkring tagits mot skada under sjötransport, skall anses motsvara det pris, som vid tiden för transportens början var i avlastningsorten gällande för sådana varor levererade fritt i fartyg eller å banvagn eller annat fortskaffningsmedel, med tillägg av dels tio procent av detta pris, dels ock kostnad för sedvanlig försäkring samt sådan frakt, som enligt fraktavtalet skulle utgå även om transporten icke fullbordades.

## 76 §.

Där försäkring jämlikt bestämmelse i avtalet eller i följd av uppsägning, som försäkringsgivaren av annan grund än utebliven premiebetalning verkställt, skulle upphöra att gälla å tid, då fartyget befinner sig till sjöss, fortfarande likväl försäkringen att gälla intill utgången av den dag, då fartyget ankommer till första hamn.

Kommer avtalet sålunda att gälla för tid, för vilken premie icke erlagts, äge försäkringsgivaren rätt att åtnjuta premie jämväl för den tid.

## 2. Om annan transportförsäkring.

## 77 §.

Annan transportförsäkring än sjöförsäkring omfattar, där ej i lag eller avtalet särskilt undantag gjorts, varje slag av fara, för vilken det försäkrade intresset utsättes under transporten.

## 78 §.

Vad i 62, 67, 68 samt 72—75 §§ är i fråga om sjöförsäkring stadgat skall äga motsvarande tillämpning i fråga om annan transportförsäkring.

## C. Om brandförsäkring.

## 79 §.

I avtal om brandförsäkring skall med brand förstås eld, som är kommen lös. För skada genom eld, som icke är brand, är försäkringsgivaren icke ansvarig. Såsom brandskada anses alltså icke:

skada genom rök eller sot från lampa eller från uppgjord eld i spis eller kakelugn,

skada därigenom att från eldstad eller vid tobaksrökning glöd nedfaller och sveder matta eller klädespersedel, eller

skada, som upphettat föremål, det där icke är i brand, åstadkommer å annat föremål, utan att detta råkar i brand.

Däremot är försäkringsgivaren ansvarig för skada, som uppstår därigenom att hetta eller rök från ett föremål, som är i brand, genom svedning eller anorledes skadar annat föremål, utan att detta råkar i brand.

## 80 §.

Skada å föremål genom brand, som uppkommer till följd därav, att föremålet blivit för kokning, strykning, torkning, rökning eller dylikt utsatt för värme, vare försäkringsgivaren ej skyldig att ersätta.

## 81 §.

Skada genom åkslag vare under brandförsäkring inbegripen, ändå att brand ej uppstått.



Har försäkringsgivaren iklätt sig ansvarighet för sådan genom explosion orsakad skada, som icke är en följd av brand, skall vad i denna lag sägs om brandförsäkring äga motsvarande tillämpning.

82 §.

Såsom brandskada skall ock anses att föremål i samband med brand förkommer eller stjäles eller att det skadas vid skäligen åtgärd till förekommande eller hämmande av brand eller till bärgning undan brand. Har vid sådan åtgärd föremål uppförats, vare lag samma, ändå att branden ej hotade något under försäkringen inbegripet föremål.

83 §.

Finnes gods, då skada inträffar, å annan plats än försäkringstagaren vid avtalets ingående uppgivit, vare försäkringsgivaren likväl ansvarig, med mindre det kan antagas, att han, om den plats varit uppgiven, skulle hava avhållit sig från försäkringens meddelande eller betingat sig högre premie eller tagit återförsäkring för belopp, som nu ej återförsäkrats.

Ändå att sådant fall ej är för handen, skall brandskada, som åkommer personlig lösegenom medan den tillfälligtvis finnes å annan plats inom riket än den i avtalet angivna, ersättas av försäkringsgivaren intill ett belopp motsvarande femtio procent av försäkringsbeloppet, dock högst tretusen kronor.

84 §.

Är försäkringsavtal gällande för ett år, och varder det ej å någondera sidan uppsagt senast en vecka före försäkringstidens utgång, skall avtalet anses förlängt för ett år i sänder.

85 §.

Har försäkringshavarens make föranlett försäkringsfallets inträffande, skall, där ej makarna på grund av söndring eller efter vunnen hemskillnad leva åtskilda, vad i 18 och 19 §§ stadgas äga tillämpning såsom hade försäkringsfallet framkallats av försäkringshavaren.

86 §.

Timar brandskada å byggnad, som hör till fast egendom, vare den som i egendomen har inteckning för fordran berättigad att, på sätt därom är särskilt stadgat, njuta betalning eller säkerhet, såframt utfallande ersättning överstiger en tiondel av försäkringsbeloppet för egendomens åbyggnad.

87 §.

Har anmälan om inteckningshavarens namn och adress gjorts hos försäkringsgivaren, vare uppsägning av försäkringsavtalet eller avtalad ändring däri utan inverkan å den rätt, som tillkommer inteckningshavaren på grund av försäkringsfall, som inträffar, innan en månad förflutit efter det han underrättats om uppsägningen eller ändringen; och skall sådan underrättelse anses meddelad, då den i rekommenderat brev avsänts under den uppgivna adressen.

Varder premie ej i rätt tid erlagd av försäkringstagaren, må försäkringsgivaren ej gent emot inteckningshavare, vars namn och adress blivit hos honom anmälda, åberopa försäkringstagarens dröjsmål till befrielse från ansvarighet, med mindre inteckningshavaren underrättats, att premien är ogulden, och därefter en vecka förflutit.

Ej må eljest försäkringsgivare till befrielse från ansvarighet gent emot inteckningshavare åberopa omständighet, som beror av annan än denne.

88 §.

Vad i 86 och 87 §§ stadgas om inteckningshavare gälle ock den, som för ogulden köpeskillning äger fordran med förmånsrätt, som avses i 11 kap. 2 § jordabalken.

Har någon för fordran inteckning i tomträtt eller vattenfallsrätt, och är brandförsäkring tagen å byggnad, som hör till tomträtten eller vattenfalls-





rätten, vare i fråga om inteckningshavarens rätt på grund av försäkringen bestämmelserna i 86 och 87 §§ likaledes tillämpliga.

#### D. Om kreatursförsäkring.

##### 89 §.

Har inom en månad efter försäkringstidens utgång djur dött eller måst dödas på grund av sjukdom eller olycksfall, som inträffat under försäkringstiden, svare försäkringsgivaren likasom under försäkringstiden.

##### 90 §.

Ersättning för djur, som i följd av sjukdom eller olycksfall dött eller måst dödas, skall beräknas efter det värde djuret då skulle hava ägt, om sjukdomen eller olycksfallet icke inträffat.

#### E. Om ansvarighetsförsäkring.

##### 91 §.

Har försäkring tagits mot den ansvarighet för skada, som vid en i avtalet avsedd händelse kan åligga någon gent emot annan (ansvarighetsförsäkring), och har sådan händelse inträffat under försäkringstiden, äge rätt till ersättning rum, ändå att skadan yppat sig först senare.

##### 92 §.

Har den, som lidit skada, mot försäkringshavaren anhängiggjort talan om utbekommande av skadestånd, och har denne i anledning därav fått vidkännas kostnad, som skäligen ej kunnat undvikas, ersätte försäkringsgivaren kostnaden, ändå att försäkringsbeloppet därigenom överskrides.

Utan hänsyn till försäkringsbeloppets storlek skall ock utdömd ränta å skadeståndsbelopp, som försäkringshavaren förpliktats gälda, eller å den del av sådant belopp, för vilken försäkringsgivaren svarar, ersättas av denne.

##### 93 §.

Vill försäkringsgivaren, med tillämpning av villkor i avtalet, påfordra, att försäkringshavaren skall söka ändring i dom, som i rättegång mot tredje man gått försäkringshavaren emot, vare han pliktig att verkställa sådan nedsättning av penningar som må vara stadgad för rätt att fullfölja talan, så ock att, så långt avtalat försäkringsbelopp förslår, ställa säkerhet, som enligt lag erfordras för undvikande av verkställighet av domen.

##### 94 §.

Förbehåll, enligt vilket försäkringsgivaren skall vara fri från ansvarighet, i händelse försäkringshavaren utan försäkringsgivarens medgivande utbetalar ersättning till den, som lidit skada, eller eljest godkänner fordrat ersättningsbelopp, vare utan verkan, så vitt ersättningsanspråket uppenbart var lagligen grundat.

Asidosätter försäkringshavaren avtalad bestämmelse rörande skyldighet att i rättegång om skadestånd anlita ombud, som är i avtalet angivet eller kan komma att av försäkringsgivaren anvisas, skall dom, varigenom skadeståndsskyldighet blivit försäkringshavaren ålagd, icke gent emot försäkringsgivaren anses innefatta bindande fastställelse av försäkringshavarens förpliktelse; och äge denne i ty fall ej den rätt till ersättning för rättegångskostnad som i 92 § sägs. Förbehåll om annan påföljd än nu sagts må ej av försäkringsgivaren åberopas.

##### 95 §.

Försäkringshavaren vare icke berättigad att på grund av försäkringen uppbara ersättning i vidare mån än han gottgjort den, som lidit skada, eller denne lämnat sitt samtycke.



Har ersättning utbetalats utan att den, som lidit skada, erhållit gottgörelse eller lämnat sitt samtycke till utbetalningen, och kan denne sedermera icke utfå det honom tillkommande skadestånd av försäkringshavaren, äge han av försäkringsgivaren utbekomma vad som brister, dock ej högre belopp än denne utbetalat till försäkringshavaren.

Har försäkringshavare, som försättes i konkurs, hos försäkringsgivaren innestående ersättningsbelopp, som försäkringshavaren icke äger lyfta utan samtycke av den, som lidit skada, äge denne, där ej konkursboet till honom utbetalar beloppet, rätt att få försäkringshavarens anspråk mot försäkringsgivaren på sig överlåtet; och åligger i ty fall konkursförvaltaren att hålla honom till handa alla i konkursboets ägo befintliga handlingar rörande försäkringen, i den mån det erfordras för beloppets utbekommande.

96 §.

Har efter inträffande av händelse, som kan medföra betalningsskyldighet för försäkringsgivaren, mellan denne och försäkringshavaren träffats uppgörelse rörande betalningsskyldighetens omfattning, vare uppgörelsen utan verkan i den mån det visas, att försäkringshavaren handlat i syfte att undandraga den, som lidit skada, det honom tillkommande skadestånd och att försäkringsgivaren insett eller bort inse detta.

### III. Om livförsäkring.

#### Allmänna bestämmelser.

97 §.

Livförsäkring för dödsfall eller för livsfall må tagas å försäkringstagarens eller å annan persons liv.

98 §.

Skall premiebetalningen ske periodvis, vare försäkringstagaren ej pliktig att hålla försäkringen vid makt genom betalning av premie för en senare period.

99 §.

Ej må försäkringsgivaren till minskning av sin ansvarighet åberopa, att faran ökats genom ändring i visst förhållande, utan så är att i försäkringsbrevet angivits, såväl att sådan ändring innefattar ökning av faran som ock vilken påföljd ändringen medför.

100 §.

Har den, å vars liv försäkring för dödsfall tagits, berövat sig livit innan tre år förflutit från det försäkringen togs eller senast återupplivades, vare försäkringsgivaren fri från ansvarighet, med mindre det måste antagas, att försäkringen tagits eller återupplivats utan tanke på självmordet och att handlingen skulle hava företagits även om försäkringen ej varit för handen.

101 §.

De i denna lag givna stadganden om försäkringsgivarens frihet från ansvarighet i vissa fall äge ej inflytande på frågan om den skyldighet, som kan åligga honom att helt eller delvis utgiva den på försäkringen belöpande andelen av premiereserven.

#### Om kapitalförsäkring.

102 §.

Vill försäkringstagaren, att försäkringsbeloppet skall tillfalla annan, må han insätta denne såsom förmånstagare. Sådant förordnande må av försäk-



ringstagaren när som helst återkallas, såframt han ej gent emot förmånstagaren förbundit sig att låta förordnandet stå vid makt. Efter försäkringstagarens död må ej återkallelse äga rum.

## 103 §.

Förordnande om förmånstagares insättande eller återkallelse av sådant förordnande skall, för att vara gällande, skriftligen meddelas försäkringsgivaren eller ock genom dennes försorg antingen intagas i försäkringsbrevet eller därå antecknas.

## 104 §.

Är förmånstagare insatt, skall försäkringsbelopp, som utfaller efter försäkringstagarens död, ej ingå i dennes kvarlåtenskap.

Har försäkringstagaren efterlämnat make, bröstarvinge, adoptivbarn eller dess bröstarvinge, skall, där förordnandet hade kunnat av försäkringstagaren återkallas, försäkringsbeloppet, så vitt fråga är om efterlämnad stärbhusdelägares giftorätt, rätt till vederlag eller laglott, behandlas så som om beloppet tillhört boet och tillagts förmånstagaren genom testamente.

Huru efter försäkringstagarens död hans borgenärer i visst fall äga hålla sig till försäkringsbeloppet, stadgas i andra stycket av 116 §.

## 105 §.

Vid tolkning av bestämmelser om förmånstagares rätt till försäkringsbelopp, som utfaller efter försäkringstagarens död, skall, där ej annat framgår av omständigheterna, iakttagas följande:

Har försäkringstagaren betecknat sin make såsom förmånstagare, skall, där han vid sin död var omgift, förordnandet gälla till förmån för den, med vilken han då levde i äktenskap.

Äro försäkringstagarens barn insatta såsom förmånstagare, skall förordnandet gälla till förmån för bröstarvinge, adoptivbarn eller dess bröstarvinge och, där flera sådana förmånstagare finnas, envar av dem äga del i försäkringsbeloppet efter de grunder, som gälla i fråga om arvsrätt efter försäkringstagaren.

Har försäkringstagaren insatt make och barn såsom förmånstagare, skall, såframt flera förmånstagare finnas, envar av dem taga del i försäkringsbeloppet efter de grunder, som vid dödsfall gälla i fråga om bodelning och om sådan förmånstagares arvsrätt.

Äro försäkringstagarens arvingar insatta såsom förmånstagare, tage envar av dem del i försäkringsbeloppet efter de grunder, som gälla i fråga om arvsrätt efter försäkringstagaren.

## 106 §.

Har den, som å sitt liv tagit försäkring för dödsfall, insatt viss person såsom förmånstagare, skall, där denne avlider före försäkringstagaren, förordnandet anses förfallet.

## 107 §.

Där enligt avtalet försäkringsbeloppet skall utbetalas, då försäkringstagaren dör eller uppnår viss ålder, skall förordnande, som innefattar insättande av förmånstagare, anses gälla allenast för dödsfall.

## 108 §.

Utan hinder av att förmånstagare är insatt äge försäkringstagaren genom överlåtelse, pantsättning eller annorledes förfoga över den rätt, försäkringsavtalet medför gent emot försäkringsgivaren.

Har försäkringstagaren gent emot förmånstagaren förbundit sig att låta förordnandet stå vid makt, skall han därmed anses hava utfäst sig att icke utan dennes samtycke vidtaga förfogande, som inskränker förmånstagarens rätt.



## 109 §.

Den, som är insatt såsom förmånstagare, må ej, ändå att förordnandet där- om skall stå vid makt, genom överlåtelse, pantsättning eller annorledes under försäkringstagarens livstid förfoga över den rätt förordnandet medför.

## 110 §.

Har den, som tagit försäkring å annans liv eller eljest på sådana villkor att tiden för försäkringsbeloppets utbetalande icke är beroende av försäkrings- tagarens död, avlidit innan beloppet förföll till betalning, äge förmånstagare, där sådan är insatt, den rätt, som tillkommit försäkringstagaren.

## 111 §.

Överlåter försäkringstagaren den rätt försäkringsavtalet medför gent emot försäkringsgivaren, och är förmånstagare insatt utan att försäkringstagaren förbundit sig att låta förordnandet stå vid makt, skall förordnandet anses förfallet.

## 112 §.

Pantsättning av rätt på grund av livförsäkringsavtal medför ej, att förord- nande om förmånstagares insättande förfaller.

Vill panthavaren, för utfående av sin fordran, hos försäkringsgivaren på- kalla återköp av försäkringen i stället för att på annat sätt göra sin panträtt gällande, stånde det honom fritt, såfram han därom underrättar pantsättaren och denne icke inom två månader därefter återlöser panten medelst erläggande av ett belopp, motsvarande vad panthavaren vid återköp av försäkringen skulle äga uppbära hos försäkringsgivaren.

Vinst, som utfaller å försäkring, skall ej anses inbegripen under pantsätt- ning av försäkringen, med mindre den utgår i samband med återköp av för- säkringen eller utbetalning av försäkringsbeloppet.

## 113 §.

Hava flera i god tro genom överlåtelse, pantsättning eller annat förfogande förvärvat den rätt, som försäkringsavtalet medför mot försäkringsgivaren, och har en av dem i god tro fått försäkringsbrevet i handom, äge sådan inneha- vare företräde.

## 114 §.

Den, som påkallar utbetalning av försäkringsbelopp eller återköp av för- säkring eller vill träffa överenskommelse om försäkringsavtalets ändrande, skall hos försäkringsgivaren förete försäkringsbrevet; och varde detta, där det av försäkringsgivaren återställs, av honom försett med anteckning om den åtgärd som vidtages. Göres ej sådan anteckning, vare åtgärden utan verkan mot innehavare av försäkringsbrevet, där denne i god tro vunnit rätt till för- säkringen och fått försäkringsbrevet i handom.

## 115 §.

Innehåller försäkringsbrevet eller därå tecknad överlåtelse, att försäkrings- beloppet skall utbetalas till försäkringsbrevets innehavare, vare det oaktat innehavaren av försäkringsbrevet ej berättigad till beloppet, med mindre han visas vara i följd av överlåtelse eller eljest att anse såsom försäkringstagarens rättsinnehavare.

## 116 §.

Är försäkring tagen å försäkringstagarens eller hans makes liv, må rätt, som på grund av försäkringsavtalet tillkommer endera av dem, ej tagas i mät för någonderas gäld, utan så är att enligt avtalet premiebetalningen skall vara fullgjord under en tid understigande tio år eller under något år erlagts pre- mie, som uppgår till mer än en femtedel av sammanlagda beloppet av de premier, som skolat erläggas därest premiebetalningen lika fördelats på tio år från avtalets slutande.



Är i fall, då rätt på grund av livförsäkringsavtal må tagas i mät, förmänstagare insatt utan att försäkringstagaren gent emot honom förbundet sig att låta förordnandet stå vid makt, äge efter försäkringstagarens död dennes borgenärer, i den mån deras fordringar ej kunna utgå ur kvarlåtenskapen, samma rätt till försäkringsbeloppet som de skulle hava ägt om det tillagts förmänstagaren genom testamente.

## 117 §.

Varder, innan tio år förflutit från försäkringsavtalets ingående, försäkringstagaren försatt i konkurs, och finnes han hava under de tre senaste åren före beslutet om egendomsavträde till betalning av premie för försäkring, som enligt 116 § ej kan göras till föremål för utmätning, använt belopp, som vid den tid, då betalningen skedde, ej stod i skäligt förhållande till hans villkor, äge konkursboet hos försäkringsgivaren utkräva vad sålunda för mycket erlagts, i den mån tillgodohavandet hos denne därtill förslår. Har ej försäkringstagaren lämnat konkursboet samtycke till beloppets utkrävande, åligger det konkursboet att för prövning av dess rätt inom sex månader från första borgenärssammanträdet instämma försäkringstagaren.

Ej må krav, varom nu är sagt, göras gällande till förfång för förmänstagare vars insättande jämlikt 102 § ej må återkallas.

## Om livränteförsäkring.

## 118 §.

Har någon slutit avtal om försäkring sålunda, att försäkringsbeloppet skall utbetalas i form av livränta, skola bestämmelserna om kapitalförsäkring med undantag av 113, 114 och 117 §§ äga tillämpning.

Är den, under vars livstid livräntan skall utgå, annan än försäkringstagaren själv, skall han anses vara insatt såsom förmänstagare. Sedan livräntebelopp första gången blivit till honom utbetalt, skall insättandet, där ej annat framgår av omständigheterna, anses oåterkalleligt.

Om utmätningfrihet för livränta i vissa andra fall än då sådan följer av 116 § stadgas i utsökningslagen.

## IV. Om olycksfalls- och sjukförsäkring.

## 119 §.

Försäkring må tagas för olycksfall eller sjukdom, som drabbar försäkringstagaren själv eller annan.

## 120 §.

Har händelse, som omfattas av olycksfallsförsäkring, inträffat under försäkringstiden, svare försäkringsgivaren jämväl för sådan följd av händelsen, som uppstår sig först efter denna tids utgång.

## 121 §.

Varder faran ökad genom ändring i förhållande, som i försäkringsbrevet angivits vara av betydelse för försäkringsgivaren, och äger den, vars olycksfall eller sjukdom försäkringen avser, kännedom om ändringen, vare försäkringsgivaren, så länge faran är ökad, fri från ansvarighet, där det kan antagas, att han, om det genom ändringen uppkomna förhållandet förefunnits vid avtalets slutande, över huvud icke skulle hava meddelat försäkring.

Kan det antagas, att försäkringsgivaren väl skulle hava meddelat försäkring men i avseende å premie eller eljest uppställt andra villkor än i avtalet upptagits, vare hans ansvarighet begränsad till vad i betraktande härav svarar mot den utfästa premien. Har försäkringsgivaren icke tagit återförsäkring såsom eljest skulle hava skett, skall hans ansvarighet därefter lämpas.



Vad i 48 § och 49 § andra stycket är stadgat skall äga motsvarande tillämpning.

Ej må försäkringsgivaren åberopa förbehåll, att ökning av faran skall inverka å hans ansvarighet i andra fall eller i annan omfattning än här sägs; dock må med laga verkan avtalas, att i stället för den i andra stycket givna regeln skall gälla, att försäkringsgivaren för inträffat försäkringsfall svarar endast i den mån det visas, att farans ökning varit utan betydelse för försäkringsfallets inträffande eller omfattning.

122 §.

Vad i 102, 103, 105 och 106 §§ samt 104 § första stycket är för livförsäkring stadgat beträffande förmånstagare skall äga motsvarande tillämpning, när fråga är om olycksfalls- eller sjukförsäkring.

123 §.

Fordran, som på grund av olycksfalls- eller sjukförsäkring innestår hos försäkringsgivaren, må ej för gäld tagas i mät.

Om utmättningsfrihet för livränta i vissa andra fall än då sådan följer av denna paragraf stadgas i utsokningslagen.

124 §.

Har den, vars olycksfall eller sjukdom försäkringen avser, uppsåtligen eller genom grov vårdslöshet underlåtit att efter förmåga vidtaga åtgärd, varigenom skada, för vilken försäkringsgivaren skulle svara, kunnat avvärjas eller begränsas, eller har han utan skälig anledning vägrat att efterkomma anvisning, som i sådant avseende meddelats honom av försäkringsgivaren, vare denne, i den mån underlåtenheten kan anses äga betydelse för skadans inträffande eller omfattning, fri från ansvarighet. Vad sålunda stadgats gälle dock ej i fråga om åtgärd av sådan beskaffenhet, att dess påkallande skulle för den, vars olycksfall eller sjukdom försäkringen avser, innebära ett oskäligt ingrepp i hans rätt att bestämma över sin person.

Förbehåll, enligt vilket underlåtenhet att vidtaga åtgärd som nu är sagd skulle hava inverkan i vidare mån än här stadgas, må ej åberopas av försäkringsgivaren.

Det alla som vederbör hava sig hörsamligen att efterrätta. Till yttermera visso hava Vi detta med egen hand underskrivit och med Vårt kungl. sigill bekräfta låtit. Stockholms slott den 8 april 1927.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

**GUSTAF ADOLF.**

(L. S.)

(Justitiedepartementet.)

JOHAN C. W. THYRÉN.

Nr 78.

(Rubrik och datum kungöras från predikatolen.)

Lag

angående införande av lagen om försäkringsavtal;

given Stockholms slott den 8 april 1927.

Vi GUSTAF, med Guds nåde, Sveriges, Götes och Vendes Konung, göra veterligt: att Vi, med riksdagen<sup>1</sup>, funnit gott förordna som följer:

<sup>1</sup> Riksdagens skrivelse 1927: 78.

